

Fundacja

Bezpieczeństwo dzieci w internecie

Scenariusz spotkania edukacyjnego

dla rodziców uczniów klas I-III szkoły podstawowej

Wstęp

W przypadku dzieci w wieku 6-9 lat, które zaczynają korzystać z urządzeń elektronicznych, niezwykle ważne jest, aby to rodzic wprowadził dziecko w świat internetu i był w nim przewodnikiem dziecka. Dlatego prowadzący w trakcie spotkania z rodzicami powinni podkreślać, jak istotne jest utrzymanie dobrej relacji z dzieckiem, częste rozmowy, realne zainteresowanie sprawami dziecka, a także uważność i czujność.

Charakterystyka zajęć

Cele spotkania:

- zapoznanie rodziców z zagrożeniami, z którymi mogą zetknąć się ich dzieci w internecie,
- ukazanie rodzicom konsekwencji nadużywania internetu przez dzieci,
- przekazanie rodzicom praktycznych wskazówek, dotyczących zasad ochrony dzieci przed zagrożeniami związanymi z korzystaniem z internetu,
- wskazanie możliwości poszukiwania pomocy w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka online,
- uwrażliwienie rodziców na problem niebezpiecznych treści oraz nadużywania internetu.

Czas trwania:

45 minut.

Odbiorcy:

rodzice dzieci z klas I-III.

Miejsce:

sala szkolna, świetlica, biblioteka – ważne, aby w sali był dostęp do internetu oraz projektor multimedialnego.

Pomoce:

prezentacja multimedialna.

Osoby prowadzące:

Wolontariusze, którzy mają wiedzę z zakresu bezpiecznego korzystania z internetu, unikania zagrożeń online oraz orientują się w najnowszych trendach internetowych wśród dzieci.

Przed przystąpieniem do realizacji zajęć należy uzupełnić lub poszerzyć wiedzę z zakresu bezpiecznego korzystania z internetu oraz unikania zagrożeń online (www.edukacja.fdds.pl – „Bezpieczeństwo online. Kurs dla profesjonalistów” oraz www.fundacja.orange.pl/kurs/ – „Bezpiecznie Tu i Tam. Kurs internetowy dla rodziców”).

Metody pracy:

wykład, prezentacja, projekcja filmów edukacyjnych, dyskusja.

Wskazówka dla prowadzącego

Ponieważ w trakcie spotkania przeważają elementy wykładowe, rekomendujemy, aby pokazywać rodzicom różne przykłady urozmaicające spotkanie, a także zachęcać do dzielenia się swoimi doświadczeniami. Należy przy tym kontrolować czas, gdyż na spotkanie przewidziano 45 minut. W sytuacji, gdy widać zaangażowanie rodziców w temat, chęć dyskusji i wymiany doświadczeń, spotkanie można przedłużyć do 60 minut.

Scenariusz zajęć

Wprowadzenie (10 minut)

FILM I DYSKUSJA

Prowadzący zaprasza uczestników do obejrzenia krótkiego materiału filmowego, a następnie przeprowadza dyskusję.

Przykładowa wypowiedź prowadzącego:

Za moment zaprezentuję Państwu krótki filmik, pochodzący z kampanii „Mama, tata, tablet”.

Slajd nr 2 prezentacji „Bezpieczeństwo dzieci w internecie. Spotkanie edukacyjne dla rodziców uczniów klas I-III.”

Film: <https://www.youtube.com/watch?v=YmX20QCtBvw>

Po filmie prowadzący zachęca uczestników do podzielenia się swoimi spostrzeżeniami dotyczącymi filmu.

Chciałbym, abyśmy teraz podzielili się swoimi refleksjami po obejrzeniu filmu. Ciekawi mnie, jakie praktyki związane z urządzeniami mobilnymi oraz internetem są stosowane w Państwa domach. Czy według Państwa wprowadzanie zasad, określających używanie urządzeń mobilnych jest konieczne? Czy należy kontrolować korzystanie z internetu przez dzieci?

Prowadzący moderuje dyskusję. Ważne, by pojawiły się głosy mówiące o konieczności określenia zasad i limitów korzystania przez dzieci z urządzeń mobilnych; o koniecznej obecności rodzica w czasie zapoznawania się dziecka z zasadami rządzącymi internetem.

AGENDA SPOTKANIA

Następnie prowadzący przedstawia uczestnikom agendę spotkania, omawiając jednocześnie jego cele.

Slajd nr 3 prezentacji „Bezpieczeństwo dzieci w internecie. Spotkanie edukacyjne dla rodziców uczniów klas I-III.”

Przykładowa wypowiedź prowadzącego:

Niezmiernie ważne jest, aby rodzic brał czynny udział w pierwszych krokach dziecka w internecie. Podczas dzisiejszego spotkania poznają Państwo podstawowe informacje, dotyczące tego, jak zadbać o bezpieczeństwo dzieci w internecie. Nasze spotkanie podzielone zostało na cztery części

Część 1. Jak chronić dziecko w internecie?

W pierwszej części spotkania dowiedzą się Państwo, jak wprowadzać dziecko w rzeczywistość online i jak chronić je przed niebezpieczeństwami związanymi z korzystaniem z sieci.

Część 2. Niebezpieczne treści online

W drugiej części opowiem, czym są niebezpieczne treści i jak należy zminimalizować prawdopodobieństwo zetknięcia się dziecka ze szkodliwymi treściami w internecie.

Część 3. Nadużywanie internetu

W tej części spotkania poznają Państwo zjawisko nadmiernego korzystania z internetu oraz dowiedzą się, jak rozpoznawać objawy jego nadużywania.

Część 4. Gdzie szukać pomocy?

W czasie ostatniej części naszego spotkania zaprezentowane zostaną wskazówki, dotyczące możliwości poszukiwania wsparcia w sytuacji problemowej, związanej z korzystaniem przez dziecko z sieci. Poznają Państwo także źródła, dzięki którym będą mogli pogłębić swoją wiedzę w temacie.

Wykład (30 minut)

Część 1. Jak chronić dziecko w internecie? (10 minut)

Prowadzący rozpoczyna prezentację od informacji, że korzystanie z internetu przez dzieci w wieku 6-9 lat należy mądrze kontrolować. Następnie, korzystając z prezentacji, przedstawia rodzicom, jakie mają możliwości.

Slajd nr 4 prezentacji „Bezpieczeństwo dzieci w internecie. Spotkanie edukacyjne dla rodziców uczniów klas I-III.”

1. Konfiguracja urządzenia

Przykładowa wypowiedź prowadzącego:

Zanim dziecko rozpocznie swoją przygodę z internetem, należy zadbać o szczególne przygotowanie urządzenia mobilnego lub komputera. W zależności od tego, z jakiego urządzenia będzie korzystało dziecko, należy tak dostosować ustawienia kontroli rodzicielskiej, aby zapewnić bezpieczeństwo dziecku. Ważne, aby dziecko nie miało dostępu do niebezpiecznych treści, m.in. pornografii, przemocy czy mowy nienawiści. Na stronie kampanii „Chroń dziecko w sieci” znaleźć można krótkie filmiki instruktażowe, które ułatwią Państwu wprowadzenie odpowiednich zmian w ustawieniach na urządzeniach z systemem iOS i Android. Na stronie kampanii znaleźć również można instrukcję, jak dokonać odpowiednich ustawień w komputerze z systemem Windows 7.

2. Program kontroli rodzicielskiej

Przykładowa wypowiedź prowadzącego:

Poza zmianami w ustawieniach danego urządzenia warto także poszukać odpowiedniego dla nas programu kontroli rodzicielskiej. Programy te posiadają liczne funkcje, które nie tylko pomogą nam kontrolować czas spędzony przez dziecko online, ale także ograniczą jego dostęp do nieodpowiednich treści czy funkcjonalności danego urządzenia.

3. Towarzystwo dziecku w czasie pierwszych kroków w internecie

Przykładowa wypowiedź prowadzącego:

Niezmiernie ważna jest obecność rodzica w czasie, gdy dziecko stawia swoje pierwsze kroki w internecie. Rolą rodzica jest wytłumaczenie dziecku zasad rządzących siecią, pokazanie przydatnych dziecku funkcji w internecie, jak i funkcji urządzenia, za pomocą którego dziecko korzysta z sieci oraz zachęcenie dziecka do pozytywnego wykorzystania internetu. Należy pamiętać, że to rodzic stanowi przykład dla dziecka. Należy więc prezentować właściwe zachowania online, by dziecko, naśladując rodzica, uczyło się, jak być bezpiecznym w sieci. Wspólnie z dzieckiem warto poszukać ciekawych stron, gier lub aplikacji, czyli bezpiecznych i przyjaznych dziecku treści. Istotne, aby treści te były dostosowane do wieku dziecka i jego możliwości rozwojowych. Rodzic powinien więc poszukiwać i sprawdzać strony, serwisy

i aplikacje, które będą odpowiednie dla jego dziecka. Kiedy dziecko zacznie samodzielnie korzystać z sieci, ważne jest, aby rodzic wykazywał autentyczne zainteresowanie tym, co dziecko robi w internecie, co dziecku się podoba, co je interesuje, jak chciałoby rozwijać swoje internetowe umiejętności.

Slajd nr 5 prezentacji „Bezpieczeństwo dzieci w internecie. Spotkanie edukacyjne dla rodziców uczniów klas I-III.”

4. Ustalenie zasad dotyczących korzystania z internetu

Przykładowa wypowiedź prowadzącego:

Warto, aby rodzice wspólnie z dzieckiem ustalili zasady korzystania z internetu i urządzeń mobilnych. Zasady te powinny dotyczyć:

■ czasu, który dziecko spędza online

Według zaleceń Amerykańskiej Akademii Pediatrycznej dzieci w wieku wczesnoszkolnym nie powinny korzystać z urządzeń ekranowych dłużej niż dwie godziny dziennie. Ograniczenie czasu na korzystanie z internetu warto wprowadzić odpowiednio wcześnie, konsultując limity wraz z dzieckiem. Wprowadzenie ograniczeń w momencie, gdy dziecko przyzwyczyło się już do np. większej ilości czasu lub braku limitu na korzystanie z sieci, może spotkać się ze sprzeciwem ze strony dziecka, złością i frustracją. Dobrym pomysłem jest ustalenie dnia lub dni, np. weekendu, bez internetu. Nie zaleca się, aby traktować korzystanie z urządzeń mobilnych jako nagrodę, a zakazu ich używania jako karę. Takie podejście podnosi w oczach dziecka atrakcyjność urządzenia i wzmacnia przywiązanie do niego. Nie należy również pozwalać na korzystanie z urządzeń mobilnych w celu motywowania dziecka, np. do jedzenia.

■ korzystania z komunikatorów lub portali społecznościowych

Nie zaleca się, by dzieci korzystały z komunikatorów lub portali społecznościowych. Zagrożenia związane z kontaktami z nieznanymi w sieci powinny zostać przez rodziców dokładnie omówione. Ewentualne kontakty online powinny odbywać się pod kontrolą rodziców. Ważne też, aby dokładnie omówić z dzieckiem zakaz korzystania z portali społecznościowych. Kontakta w większości popularnych serwisów społecznościowych można mieć od 13. roku życia. Ograniczenie wiekowe oznacza, że funkcjonalność czy też zawartość danych serwisów jest niewskazana dla młodszych dzieci. Zaleca się, aby rodzice rozmawiali z dziećmi o potrzebie zapoznawania się z regulaminami serwisów i przestrzeganiu ich. Regulaminy określają zasady korzystania z serwisu, tłumaczą jakiego rodzaju zachowania są dozwolone, a jakich działań należy się wystrzegać. Regulaminy stanowią prawo obowiązujące w serwisie.

■ prywatności w sieci

Dzieci w wieku wczesnoszkolnym nie powinny publikować w sieci swoich danych osobowych, zdjęć, filmików. Zadaniem rodzica jest przekazanie dziecku wiedzy, dotyczącej zagrożeń, które wynikają z braku ochrony swojej prywatności, w tym także wizerunku. Publikowanie swoich zdjęć czy filmików może być niebezpieczne. Każdy może takie zdjęcie lub film skopować i zapisać na dysku swojego urządzenia. Następnie materiały te mogą ponownie pojawić się w sieci, np. w zmienionej, kompromitującej formie. W ten sposób tracimy kontrolę nad swoim wizerunkiem.

■ korzystania z wyszukiwarek internetowych

Nie zaleca się także, aby na początku swojej przygody w sieci dzieci korzystały samodzielnie z wyszukiwarek internetowych. Dla bezpieczeństwa dziecka można jednocześnie włączyć filtr bezpieczeństwa w wyszukiwarce (opcja dostępna w ustawieniach) tak, by np. nie wyświetlała materiałów o wyraźnie seksualnym charakterze.

■ zgłaszania rodzicom wszelkich nietypowych sytuacji online

Dziecko powinno wiedzieć, że kiedy w czasie korzystania z sieci coś je zaniepokoi lub przestraszy, może szukać pomocy u rodziców. Ważne, by w takiej sytuacji wysłuchać dziecko, bez oceniania. A następnie udzielić wsparcia.

Część 2. Niebezpieczne treści online (10 minut)

Prowadzący informuje uczestników o zagrożeniach wynikających z kontaktu dziecka z niebezpiecznymi treściami online. Zwraca uwagę na negatywny wpływ tych treści na rozwój dziecka, przekazuje praktyczne rady dla rodziców.

Slajd nr 6 prezentacji „Bezpieczeństwo dzieci w internecie. Spotkanie edukacyjne dla rodziców uczniów klas I-III.”

Niebezpieczne treści

Przykładowa wypowiedź prowadzącego:

Niebezpieczne treści to materiały mogące mieć negatywny wpływ na rozwój i psychikę dziecka. Można na nie trafić celowo lub przypadkowo, np. poprzez mylne wyniki wyszukiwania, spam czy reklamę. Do szkodliwych treści zalicza się:

- treści pornograficzne;
- treści prezentujące przemoc i okrucieństwo, np. w filmach lub grach;
- treści promujące zachowania autodestrukcyjne, mogące zagrozić życiu i zdrowiu dziecka, np. samookaleczenia czy wyniszczające diety;
- treści nawołujące do wrogości lub nienawiści do różnych grup społecznych, narodowościowych, religijnych.

Kontakt z tego typu treściami może wywołać negatywne emocje u dziecka. Może zaburzyć jego rozwój, a także obniżyć poczucie bezpieczeństwa. Kontakt z materiałami pornograficznymi może wypaczyć poglądy dziecka na sferę seksualności, nauczyć przedmiotowego traktowania kobiet, jak również przekazać fałszywe standardy, dotyczące wyglądu i seksualności człowieka. Według badań, częsty kontakt dzieci z treściami pornograficznymi może prowadzić do problemów w sferze seksualności w późniejszym wieku.

Badania wskazują także, że częsty kontakt z treściami pełnymi przemocy może mieć negatywny wpływ na psychikę dziecka i zwiększać tolerancję na przemoc i agresję.

Slajd nr 7 i 8 prezentacji „Bezpieczeństwo dzieci w internecie. Spotkanie edukacyjne dla rodziców uczniów klas I-III.”

Aby zminimalizować prawdopodobieństwo kontaktu dziecka ze szkodliwymi materiałami online, należy wprowadzić wcześniej już wymieniane zalecenia, dotyczące odpowiedniej konfiguracji urządzeń, zainstalowania programu kontroli rodzicielskiej, pokazywania dziecku sprawdzonych, przyjaznych i bezpiecznych dla niego stron, serwisów czy aplikacji. W przypadku doboru odpowiednich gier komputerowych, warto skorzystać z systemu PEGI, czyli specjalnych oznaczeń na grach, informujących o dopuszczalnym wieku gracza, a także o zawartości gry, np. używaniu wulgaryzmów, występowaniu scen prezentujących seks lub przemoc. Oznaczenia PEGI znajdują się na opakowaniach gier. Warto też poszukać informacji na temat gry, w którą gra lub chce grać dziecko. Informacje te można znaleźć w sieci, w serwisach dotyczących gier. Można także sprawdzić, czy w internecie dostępny jest zwiastun danej gry. obejrzenie go pozwoli ocenić, czy dana gra jest dostosowana do wieku dziecka.

Niezmiernie ważne są również rozmawianie z dzieckiem na temat internetu i stałe, realne zainteresowanie rodzica, m.in. tym, co dziecko robi online. Warto zadbać, aby relacja rodzic – dziecko oparta była na zaufaniu i nieocenianiu. Dzięki takiej bezpiecznej relacji, dziecko może mieć pewność, że w przypadku problemów online uzyska u rodzica wsparcie i zrozumienie.

**Slajd nr 9 prezentacji „Bezpieczeństwo dzieci w internecie.
Spotkanie edukacyjne dla rodziców uczniów klas I-III.”**

Jak reagować na kontakt dziecka z niebezpiecznymi treściami?

Przykładowa wypowiedź prowadzącego:

Jak reagować, gdy dziecko poinformuje nas, że miało styczność z treściami prezentującymi pornografię lub przemoc?

- Spokojnie porozmawiać o tym z dzieckiem. Zadać o bezpieczną atmosferę rozmowy.
- Wysłuchać, nie oceniać.
- Wytłumaczyć dziecku sytuację w jakiej się znalazło.
- Odpowiedzieć na pytania i wątpliwości dziecka.
- Sprawdzić ustawienia filtrów kontroli rodzicielskiej.
- Jeśli kontakt ze szkodliwymi treściami nastąpił w szkole czy domu rówieśników, należy porozmawiać o tej sytuacji z wychowawcą lub rodzicami kolegów dziecka.
- Wyrażać sprzeciw w sytuacjach, gdy ktoś prezentuje Twojemu dziecku niebezpieczne treści.

Część 3. Nadużywanie internetu (8 minut)

Prowadzący informuje uczestników o zjawisku nadmiernego korzystania z internetu przez dzieci. Omawia objawy, zwraca uwagę na istotę alternatywnych form spędzania wolnego czasu.

Czym jest nadużywanie internetu?

Przykładowa wypowiedź prowadzącego:

Kiedy już odpowiednio przygotujemy dziecko do korzystania z internetu, ważne, by zwrócić uwagę na czas, który dziecko spędza w sieci. W internecie dziecko może odnaleźć rozrywkę, ale także nauczyć się wielu nowych rzeczy, rozwinąć swoje zainteresowania. Istotne jest jednak, aby aktywność online nie zdominowała czasu wolnego dziecka. Nie można zapominać o limitach czasu, które zostały ustalone razem z dzieckiem.

O nadużywaniu sieci mówimy wtedy, gdy czas i intensywność korzystania z internetu wyrywa się spod kontroli. Towarzyszy temu zaniedbywanie innych aspektów życia dziecka. Należy być szczególnie czujnym na tego typu zachowania. Niekiedy nadmierne korzystanie z sieci stanowi formę ucieczki od problemów czy trudności, np. konfliktów rówieśniczych, niepowodzeń szkolnych. Może być też wynikiem trudności w przestrzeganiu ustalonych limitów czasu.

**Slajd nr 10 prezentacji „Bezpieczeństwo dzieci w internecie.
Spotkanie edukacyjne dla rodziców uczniów klas I-III.”**

Symptomy nadużywania internetu

Przykładowa wypowiedź prowadzącego:

Do symptomów nadużywania internetu zaliczyć można:

- problemy z koncentracją,
- senność,
- gorsze wyniki w nauce,
- trudności w określeniu ilości czasu spędzonego w sieci lub przekłamania w tym temacie,
- rezygnacja z innych aktywności na rzecz internetu,
- złość lub wręcz agresja jako reakcja na ograniczenie dostępu do internetu.

**Slajd nr 11 prezentacji „Bezpieczeństwo dzieci w internecie.
Spotkanie edukacyjne dla rodziców uczniów klas I-III.”**

Reagowanie w przypadku zaobserwowania objawów nadużywania internetu przez dziecko

Przykładowa wypowiedź prowadzącego:

W sytuacji, gdy rodzic zauważy, że dziecko przejawia objawy nadmiernego korzystania z sieci należy:

- *Porozmawiać spokojnie z dzieckiem.*
- *Wytłumaczyć, jakie są konsekwencje spędzania zbyt dużej ilości czasu online.*
- *Przypomnieć i odnowić wcześniejsze ustalenia, dotyczące limitów czasu korzystania z internetu.*
- *Zachęcić dziecko do rozwijania swoich zainteresowań poza siecią. Dobrym pomysłem będzie spędzanie wolnego czasu wspólnie z dzieckiem, przy wspólnej, ulubionej aktywności.*
- *Modelować właściwe zachowania, dotyczące alternatywnych form spędzania czasu wolnego.*
- *Zwrócić się o pomoc do psychologa lub pedagoga.*

Część 4. Gdzie szukać pomocy? (5 minut)

Prowadzący informuje uczestników o telefonie dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci, a także innych polecanych miejscach, skąd rodzice mogą czerpać wiedzę na temat bezpieczeństwa dzieci online.

**Slajd nr 12 prezentacji „Bezpieczeństwo dzieci w internecie.
Spotkanie edukacyjne dla rodziców uczniów klas I-III.”**

Przykładowa wypowiedź prowadzącego:

Aby uzupełnić swoją wiedzę na temat bezpieczeństwa dzieci online zachęcamy do realizacji kursu „Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży online. Kurs dla profesjonalistów”, a także „Bezpiecznie Tu i Tam. Kurs internetowy dla rodziców”. Obydwa kursy wyposażą Państwa w kompleksową wiedzę na temat bezpieczeństwa dzieci.

Cennych informacji można także szukać na stronach kampanii Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę:

- **www.mamatatatablet.pl**
- **www.dzieckowsieci.pl**

*W sytuacji trudnej, kiedy będą Państwo poszukiwać pomocy, by właściwie i mądrze wesprzeć dziecko w momencie zagrożenia jego bezpieczeństwa online, można zwrócić się do konsultantów Telefonu dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci, dzwoniąc pod bezpłatny numer **800 100 100**.*

Podsumowanie (2 minuty)

Na zakończenie prowadzący podsumowuje treści omawiane podczas spotkania.

Przykładowe podsumowanie:

Poznali dziś Państwo podstawowe zasady, jak zadbać o bezpieczeństwo dzieci w internecie. Dowiedzieli się Państwo także, jak reagować, gdy dziecko w czasie korzystania z sieci, napotka na jakieś zagrożenie. To ważne, aby być uważnym rodzicem. Uważnym, obecnym i żywo zainteresowanym tym, co dziecko robi w sieci, ale także tym, co w ogóle dzieje się z dzieckiem. Wszystko to ma wpływ na relację, jaką budują Państwo ze swoimi dziećmi. Aby dziecko wiedziało, że może się zwrócić do rodziców z prośbą o pomoc, relacja rodzic – dziecko musi być oparta na wzajemnym szacunku, zrozumieniu i zaufaniu.

Załącznik:

Prezentacja multimedialna „Bezpieczeństwo dzieci w internecie.
Spotkanie edukacyjne dla rodziców uczniów klas I-III.”